

Digitaalne maailmapilt Nädal 16 - 2025

Tere!

Ja ongi viimase teemakäsitleusega kogu aine läbi saanud... Kindlasti mõni alguses alahindas vajalikku tööpanust. Kindlasti on keerulisemaid ja lihtsamaid teemasid. Kindlasti ei saa üheski valdkonnas ühe päevaga piisavalt süvitsi minna. Aga just umbes ühe tööpäeva mahus iga nädala teemad aega said võtta.

Kõik, kes on lõpuni teinud viimased kodutööd, st ka selle kolmanda, on saanud praegu hinde välja. Isegi täna tuli veel palve "kohe hinne välja panna, sest muidu ei saa kaitsmisele". Olen hetkel lühikesel puhkusel, ka homme-ülehomme. Seega peate paratamatult arvestama, et õppejõududel on samuti hindamiseks ja hinnete käsitsi välja panemiseks veidi aega vaja. Kui kellelgi on veel see sama mure, et enne kaitsma ei saa kui hinne väljas, siis palun kindlasti kohe kirjutada - ja kasutage teemareal digitaalne maailmapilt vmt sõnu, kus vähemalt digi oleks sees. Nii võin need sadade teiste kirjade vahelt veidi edukamalt üles leida.

Kõikidele teistele panen järgmise kahe nädala jooksul hinded välja. Seega, pingutage, ning esitahge kõik vajalik. Viimase kodutöö raporti tähtaeg on 10. Juuni, kuid soovitan selle tunduvalt varem ära teha. Peale tähtsini kukkumist rakenduvad punktide kaotamised. Seega peale 20. juunit enam punkte juurde teenida ei ole võimalik ja välja pandud hinded jäävad lõplikuks.
<https://courses.cs.ut.ee/2025/digit/spring/Main/KodusedYlesanded>

Tagasi aine sisu juurde - on ilmne, et praegu digitaliseerimine mitte ei aeglustu vaid pigem hoogustub. Kõik, mida saab, automatiseeritakse; suured läbimurded tehisaru vallas võimaldavad järjest uusi ulmelisi rakendusi. Samas pole tulemused igal pool veel ühtlaselt kasutuses. Seega on oht ka digilõhe kasvule. Võib ju arutleda, et kas selleks, et osata autot juhtida, on vaja tunda mootori(te) ehitust. Aga füüsika vastu ei saa: kiirus, mass, pidamine, kiirendus, ilma tankimata või laadimata läbitava vahemaa arvestus jne - on meil eluliselt tähtsad.

Kahjuks on tehisaru jõudnud ka sõjatandril. Kuid jällegi, kui enda elu ja oma riigi püsimine on ohus, siis on vaja kasutada enda kaitseks kõiki võimalusi, ka tehnoloogilisi.

Meie kõigi ühine mure peab olema riigi tugeva majanduse tagamine; see eeldab töövõime kasvu. Seepärast vaadake oma erialadel üle kõik kohad, kus digitaliseerimine ja automatiseerimine saavad kaasa aidata. Vaid nii hoiame sama töö tegemisel aega kokku, ehk kasvatame oma töö tulemuslikkust. Tehisaru/LLM-ide käest vastuste saamine võib olla aga kahe teraga mõõk. Kui selle käigus ise ei õpi, siis on see maha visatud aeg. Ei taha ju olukorda, et tudengid teevad töid LLM-idega, mida õppejõud siis "kontrollivad" õigsuse mõttes või hoopis ise automatiseerivad ja annavad ka tagasiside LLM-ide abiga. Käivitub suur eksperiment TI-hüppe kujul. Loodame, et õpioskused sellest ei kahane.

-Jaak Vilo